

OECD *Multilingual Summaries*

In It Together: Why Less Inequality Benefits All

Summary in Slovenian

Preberite celotno knjigo na: 10.1787/9789264235120-en

Skupaj v istem čolnu: Zakaj manj neenakosti koristi vsem

Povzetek v slovenščini

Dohodkovna neenakost se je povečala v dobrih in slabih obdobjih

V večini držav je vrzel med bogatimi in revnimi na najvišji ravni v zadnjih 30 letih. V državah članicah OECD najbogatejših 10 odstotkov prebivalstva danes zasluži 9,6-krat več kot najrevnejših 10 odstotkov. V osemdesetih letih je bilo to razmerje 7 : 1, v devetdesetih se je povišalo na 8 : 1, na začetku novega tisočletja pa doseglo 9 : 1. V številnih gospodarstvih v vzponu, zlasti v Latinski Ameriki, se je dohodkovna neenakost zmanjšala, a razkorak v dohodkih na splošno ostaja višji kot v državah OECD. V času krize se je zlasti zaradi padca zaposlenosti povečevanje dohodkovne neenakosti nadaljevalo; pri tem je prerazporeditev prek davkov in transferov neenakost deloma izravnala. Kljub temu so se, gledano s spodnje strani porazdelitve dohodka, realni dohodki gospodinjstev znatno zmanjšali v državah, ki jih je kriza najbolj prizadela.

Večina nedavnih razprav o neenakosti se je osredotočila na ljudi, ki zaslužijo največ, zlasti na "najbogatejši odstotek". Manj jasen pa je padec prejemnikov in gospodinjstev z nizkimi dohodki – ne le 10, temveč 40 odstotkov tistih z najnižjimi dohodki. To poročilo se posebej osredotoča na omenjena gospodinjstva ter preučuje nekaj dejavnikov, ki so oslabil njihovo gospodarsko položaj, in niz možnih ukrepov, ki lahko pomagajo pri spoprijemanju z naraščajočo neenakostjo.

Višja neenakost zavira gospodarsko rast in škodi možnostim

Poleg svojega vpliva na socialno kohezijo naraščajoča neenakost dolgoročno škodi tudi gospodarski rasti. Ocenjuje se na primer, da je v državah OECD, za katere so na voljo podatki za daljše časovno obdobje, povečanje dohodkovne neenakosti med letoma 1985 in 2005 kumulativno rast v obdobju 1990–2010 povprečno zmanjšalo za 4,7 odstotne točke. Ključni dejavnik je naraščajoči razkorak med gospodinjstvi z nizkimi dohodki – v spodnjih 40 odstotkih dohodkovne porazdelitve – in preostalim prebivalstvom.

Glavni prenašalni mehanizem med neenakostjo in rastjo so vlaganja v človeški kapital. Rezultati izobraževanja se med posamezniki iz različnih socialno-ekonomskih okolij vedno razlikujejo, a se razkorak še poveča v državah z visoko neenakostjo, v katerih je kakovostna izobrazba za ljudi iz prikrajšanih gospodinjstev težko dostopna. To pomeni velike količine zapravljenega potenciala in nižjo družbeno mobilnost.

Porast netipičnih oblik zaposlitev lahko ustvarja delovna mesta, a prispeva tudi k višji neenakosti

Začasno delo, delo s skrajšanim delovnim časom in samozaposleni danes tvorijo približno tretjino vseh zaposlitev v državah OECD. Od sredine devetdesetih je bila več kot polovica na novo ustvarjenih delovnih mest v obliki netipičnih oblik zaposlitev. Mnogi, ki so zaposleni v takih oblikah zaposlitve, so na slabšem glede številnih vidikov kakovosti delovnega mesta, kot na primer zaslužka, varnosti zaposlitve ali možnosti usposabljanja. Z znatno nižjimi plačami, nestabilnimi dohodki in počasnejšo rastjo plač se soočajo zlasti nizko kvalificirani začasni delavci.

Gospodinjstva, ki so v veliki meri odvisna od zaslužkov iz netipičnih oblik zaposlitve, imajo precej višje stopnje dohodkovne revščine (povprečno 22 odstotkov), povečanje števila takih gospodinjstev v državah OECD pa je prispevalo k višji neenakosti na splošno.

Netipične oblike dela so lahko sredstvo za stabilnejšo zaposlitev, a je to odvisno od vrste dela ter značilnosti zaposlenih in institucij na trgu dela. V mnogih državah imajo mladi zaposleni, zlasti tisti s pogodbami za določen čas, slabše možnosti stabilnejše zaposlitve in kariere.

Več žensk med zaposlenimi zmanjšuje neenakost

Ženske so znatno napredovale pri zmanjševanju razlik v participaciji, plačah ter karieri med njimi in moškimi, kar je zavrlo naraščanje neenakosti. Kljub temu je verjetnost, da ženske opravljajo plačano delo približno 16 odstotkov nižja kot pri moških, pri čemer tudi zaslužijo okrog 15 odstotkov manj kot moški. Če bi delež gospodinjstev z zaposlenimi ženskami ostal na enaki ravni kot pred 20 do 25 leti, bi se neenakost, merjena z Ginijevim koeficientom, povprečno povečala za skoraj eno točko. Višji delež žensk, zaposlenih za polni delovni čas, in višje povprečne plače žensk so neenakost zavrle še za dodatno točko.

Visoka koncentracija premoženja omejuje investicijske možnosti

Premoženje je veliko bolj koncentrirano kot dohodek: 10 odstotkov najbogatejših gospodinjstev ima povprečno v lasti polovico celotnega premoženja, nadaljnjih 50 odstotkov gospodinjstev je lastnikov skoraj polovice preostalega premoženja, 40 odstotkov najmanj premožnih pa ima v lasti malo več kot 3 odstotke. Visoke stopnje zadolženosti in/ali nizko premoženje obenem vplivajo na sposobnost nižjega srednjega razreda investirati v človeški kapital ali drugo. Visoka koncentracija bogastva lahko oslabi potencialno rast.

Oblikovanje paketov ukrepov za odpravljanje visoke neenakosti in spodbujanje možnosti za vse

Oblikovalci politik imajo na voljo vrsto orodij za spoprijemanje z naraščajočo neenakostjo in spodbujanje možnosti za vse. Za uspešnost teh paketov ukrepov sta nujna trdno zaupanje v institucije in učinkovit socialni dialog. Zmanjševanje naraščajočega razkoraka med bogatimi in revnimi ter spodbujanje možnosti za vse zahtevata pakete ukrepov na štirih glavnih področjih.

- Participacija žensk v gospodarstvu: vlade morajo slediti politikam za odpravljanje neenake obravnave moških in žensk na trgu dela ter odpravljanje ovir za zaposlovanje in karierno napredovanje žensk. To vključuje ukrepe za povečevanje potencialnega zaslužka žensk z nizkimi plačami in odpravljanje nevidnih pregrad za nadaljnje napredovanje – tako imenovanega steklenega stropa.
- Spodbujanje zaposlovanja in kakovostnih delovnih mest: ukrepi se morajo usmeriti na dostop do delovnih mest in integracijo trga dela. Osredotočiti se je treba na ukrepe za kvantiteto in kvaliteto delovnih mest; delovna mesta, ki nudijo karierne in investicijske možnosti; delovna mesta, ki so odskočna deska in ne slepe ulice. Urejanje segmentacije trga dela je pomemben dejavnik za višjo kakovost delovnih mest in odpravljanje neenakosti.
- Veščine in izobrazba: za odpravljanje socialno-ekonomskih razlik v izobraževanju se je ključno osredotočiti na prva leta in na potrebe družin z otroki, ki hodijo v šolo. Treba je storiti več, da bi mladim omogočili pridobiti spretnosti in znanja, ki jih potrebujejo za uspešen začetek na trgu dela. Vpričo hitro razvijajočega se gospodarstva si je treba – s tesnim vključevanjem gospodarstva ter

sindikatoev – Œe naprej prizadevati za spodbujanje nenehnega nadgrajevanja spretnosti in znanj skozi delovno dobo.

- Sistemi davkov in transferov za učinkovito prerazporeditev dohodkov: primerno zasnovana prerazporeditev prek davkov in transferov je močan instrument, ki prispeva k večji enakosti in rasti. V zadnjih desetletjih se je učinkovitost prerazporeditve v mnogih državah zmanjšala, ker dodatki niso dohajali realnih plač, obdavčitve pa so postajale manj progresivne. Ukrepi morajo zagotoviti, da premožnejši posamezniki, pa tudi multinacionalna podjetja, plačajo svoj delež davkov. Visoke in vztrajne izgube skupin z nizkim dohodkom izpostavljajo potrebo po dobro zasnovanih ukrepih varstvenih dodatkov in proticikličnih socialnih izdatkov.

© OECD

Ta povzetek ni uradni prevod OECD.

Reproduciranje tega povzetka je dovoljeno pod pogojem, da so navedene avtorske pravice OECD in naslov originalne publikacije.

Večjezični povzetki so prevedeni izvlečki publikacij OECD, ki so v izvirniku izdane v angleškem in francoskem jeziku.

Na razpolago so brezplačno v spletni knjigarni OECD www.oecd.org/bookshop

Za več informacij se obrnite na Enoto OECD za pravice in prevode, Direktorat za javne zadeve in komunikacije na: rights@oecd.org ali prek faksa: +33 (0)1 45 24 99 30.

OECD Rights and Translation unit (PAC)

2 rue André-Pascal, 75116

Paris, France

Obiščite našo spletno stran www.oecd.org/rights

Preberite celotno angleško različico na OECD iLibrary!!

© OECD (2015), *In It Together: Why Less Inequality Benefits All*, OECD Publishing.

doi: 10.1787/9789264235120-en